

Tirsdag, 05 september 2017

Indsatser til forældre i konflikt kan forbedre børns livschancer

Skrevet af Laurits Wullum Jensen & Ida Storm

Der findes et væld af interventioner, kurser og indsatser, der har til formål at styrke parforhold og forebygge brud - blandt andet gennem kommunikationstræning og konflikthåndtering. En international gennemgang af evidens-baserede indsatser fra især engelsksprogede lande viser, at disse indsatser også har potentialet for at forbedre børnenes trivsel og livschancer.

Pexels

Indsatser til forældre i konflikt bidrager med ny viden

Ofte tænkes forskning og praksis som to adskilte størrelser, men indsatser med solide evalueringsdesign kan bidrage med ny, kvalificeret viden om forældrekonflikters betydning for børns trivsel. Vi ved, at alvorlige konflikter blandt forældre hænger sammen med en ringere trivsel blandt børnene. Det kan være mere vanskeligt at påvise, hvad der er hønen og ægget i denne sammenhæng - eksempelvis kan det ikke udelukkes, at forældrekonflikter kan være udløst af stress i familien, trigget af børnenes adfærdsproblemer. Dog styrker velorganiserede konflikt-indsatser teorien om, at det er forældrekonflikterne, der forringer børns trivsel - idet man under disse indsatser kan observere en bedre trivsel blandt børnene, når forældrenes konflikter er minimeret.

"Alvorlig og hyppig konflikt i intakte familier kan også have alvorlige konsekvenser for børnene".

Konflikters betydning for børn i intakte familier

Det er ikke kun skilsmisse og separation, der kan påvirke børn negativt. Alvorlig og hyppig konflikt i intakte familier kan også have alvorlige konsekvenser for børnene. Et eksempel på en indsats for disse familier er 'Happy Couples, Happy Kids' i USA. Her deltager grupper af par med børn mellem fire og otte år i fire sessioner. De ser videoer med typiske konflikter i hjemmet og diskuterer derpå, hvordan situationen kunne være blevet løst på en bedre måde. En opfølgning efter både seks og tolv måneder viste, at parrene var mere positive og støttende over for hinanden og at børnene havde færre adfærdsproblemer.

Nye forældre kan være særligt udsatte

Fødslen af det første barn er forbundet med en markant optrapning af konflikter blandt nybagte forældre. Derfor har det været relevant at sætte særligt fokus på at forbedre denne gruppes konflikthåndtering. Gennemgående for de indsatser målrettet nye forældres konflikter var, at de - udover at fokusere på selve konflikthåndteringen - arbejdede med skabe realistiske forventninger og dele ansvaret mellem forældrene. 'Family Foundations' i USA, der tilbyder sessioner for par både før og efter fødslen, observerede, at fædre følte sig tættere på børnene, og mødre rapporterede færre depressioner og mindre angst efter at have deltaget i forløbet. Tre år senere kunne de stadig se positive effekter af indsatsen, idet målinger viste, at parrene var mindre stressede over forældreskabet end ikke-deltagere, og at parrenes børn havde færre internaliserede problemer og bedre sociale kompetencer. Denne gruppe af indsatser viste større potentiale for langtidsvirkende effekter end indsatser til konfliktramte familier generelt gør.

"Konflikter er især skadelige, når børn føler sig fanget imellem forældrene og begynder at bebrejde sig selv".

Opbrudte familier

Skilsmisse er en faktor, der kan bidrage yderligere til børns mistrivsel i konfliktramte familier. Forældrenes brud kan dog også være en positiv forandring, hvis det medfører færre alvorlige konflikter i børnenes liv. Konflikter er især skadelige, når børn føler sig fanget imellem forældrene og begynder at bebrejde sig selv. Flere af de indsatser, som undersøgelsen omhandler, har et særligt fokus på at skærme børnene fra forældrekonflikter. Eksempelvis er Collaborative Divorce Project et frivilligt program i USA, der både rådgiver om juridiske forhold i forbindelse med skilsmisser, medierer konflikter og hjælper med at lave en plan for den videre opdragelse af børnene. Denne indsats har vist sig at have positive effekter - både på forældrenes relation og på barnets adfærd. I flere indsatser blev det anset som et vigtigt element at informere forældrene om, hvor gavnlige effekter det har på børns trivsel, når skilte forældre formår at varetage opdragelsen uden alvorlige konflikter.

EN CRUNCH-FORSKERS KOMMENTAR

"Det er en virkelig væsentlig udgivelse, der her er kommet fra Early Intervention Foundation. For selvom det ikke er nyt at interessere sig for den betydelige rolle, forældre spiller for børns udvikling og muligheder, så er det nyt at stille skarpt på betydningen af forældrenes forhold til hinanden.

Rapportens fokus på forældres forhold til hinanden er helt i tråd med resultater, vi har set i de danske undersøgelser - nemlig at det ikke så meget er formen på forholdet - om forældre er gift eller skilt - men kvaliteten - f.eks. niveauet af konflikt, der betyder noget for børnenes udvikling. Dermed tydeliggør rapporten potentialet i indsatser, der forbedrer kvaliteten af forældrenes forhold til hinanden.

I Danmark har vi også set en stigende interesse, de senere år, for at målrette tidlige indsatser forældrenes forhold til hinanden, hvad enten der er tale om et parforhold eller forældresamarbejde. Og nogle af de mest udbredte indsatser som f.eks. Familieiværksætterne og De Utrolige År, har netop øget fokus på at forbedre forældrenes parforhold.

Danske evalueringer har vist positive resultater på kvaliteten af forældrenes forhold, fra blandt andet pædagogiske kurser såsom PREP (for par) og KIFF (for skilte), mens effekten af forebyggende par samtaler (Par-tjek) har vist positive resultater i et lodtrækningsforsøg med danske børnefamilier. En væsentlig mangel i evalueringerne herhjemme er fortsat, at vi kun har gennemført få forsøg med lodtræknings-design, og at vi mangler studier, der følger virkningen af programmerne over tid - med fokus på børnenes trivsel og udvikling."

Tea Trillingsgaard, Lektor, Psykologisk Institut, Aarhus Universitet

Sæt ind før konflikten opstår

Indsatser til familier med alvorlige forældrekonflikter træder først i kraft, når barnet allerede er blevet udsat for potentielt skadelige konflikter. Derfor er der blevet arbejdet på præventive indsatser, som hjælper familierne med at forebygge konflikter, der er så alvorlige, at det kan have negative konsekvenser for børnene. Et af de mest kendte præventive programmer er PREP: Prevention and Relationship Enhancement, som er udviklet i USA, men modificeret til brug i mange andre lande, heriblandt Danmark. PREP indebærer fem sessioner, hvor par arbejder med en psykologisk uddannet konsulent med henblik på bedre kommunikation og konflikthåndtering. Parrene får også hjemmearbejde mellem sessionerne. En opfølgning efter fem år har vist, at de deltagende par havde en mere positiv kommunikation og lavere risiko for partnervold end kontrolgruppen. Opfølgningen kunne også påvise en højere grad af tilfredshed i parforholdene og færre skilsmisser - på tværs af indkomst, uddannelse og etnicitet. Resultaterne stammer fra den amerikanske udgave af PREP, men du kan læse mere om evidensen bag den danske udgave [her](#).

"Meget af den evidens vi har i dag, er opnået via ekstraspørgsmål til børnenes situation i programmer, der ikke som udgangspunkt havde til formål at styrke børnenes trivsel eller livschancer".

Skærp fokus på barnet

Indsatser, der benytter randomiserede forsøg (dvs. med tilfældig udvælgelse af personer til indsats- og kontrolgruppe) og kontrolgrupper, er med til at vise, at støtte til forældres parforhold tidligt i børnenes liv ikke kun ser ud til at mindske forældrenes konfliktniveau, men også at forbedre børnenes mentale helbred og livschancer. Evidensen fra disse indsatser er også med til at styrke teorien om, at alvorlige forældrekonflikter forringer børns livschancer. Den positive effekt på børnene er dog ikke et fokuspunkt i de fleste af indsatserne til forældre. Meget af den evidens vi har i dag, er opnået via ekstraspørgsmål til børnenes situation i programmer, der ikke som udgangspunkt havde til formål at styrke børnenes trivsel eller livschancer. Der er derfor et behov for flere indsatser målrettet forældrekonflikter, der fra starten af medtænker den direkte effekt, som konflikter kan have på børnene - for på denne måde at generere viden og erfaring om hvordan vi sikrer børns trivsel.

Se [her](#), hvis du vide mere om CRUNCH og forskning i tidlige indsatser på børneområdet.

Kilde

- [Harold, Gordon; Acquah, Daniel; Sellers, Ruth & Chowdry, Haroon \(2016\). What works to enhance inter-parental relationships and improve outcomes for children. Early Intervention Foundation, 1-134](#)

• Faktaboks:

CRUNCH er et samarbejde mellem Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI), Aarhus Universitet, Københavns Universitet, Frederiksberg Kommune og Center for Børneliv, og er støttet af Innovationsfonden.

Center for Børnelivs rolle i projektet er at bygge bro mellem forskning og praksis. Det gør vi ved at samle op på hvad fagprofessionelle efterlyser forskning om og ved løbende at formidle CRUNCH-resultater til fagprofessionelle læsere.

Tweet

Like

Be the first of your friends to like this.